

Republika e Kosovës
Republika Kosova
Republic of Kosovo

Zyra Kombëtare e Auditimit
Nacionalna Kancelarija Revizije
National Audit Office

Br. Dokumenta: : 23.18.1-2017-08

IZVEŠTAJ REVIZIJE
O GODIŠNJIM FINANSIJSKIM IZVEŠTAJIMA KOMPANIJE ZA
UPRAVLJANJE DEPONIJAMA KOSOVA DD
ZA GODINU ZAVRŠNO SA 31 DECEMBROM 2017

Priština, Juni 2018

Nacionalna Kancelarija Revizije Republike Kosova je najviša institucija ekonomske i finansijske kontrole, koja prema Ustavu i zakonima zemlje uživa funkcionalnu, finansijsku i operativnu nezavisnost. Nacionalna Kancelarija Revizije obavlja revizije regularnosti i performanse i za svoj rad odgovara Skupštini Kosova.

Naša misija je da preko kvalitetnih revizija jačamo polaganje odgovornosti u javnoj upravi zarad korišćenje nacionalnih resursa na jedan efektivan, efikasan i ekonomičan način.

Mi obavljamo revizije u skladu sa međunarodno priznatim standardima revizije na javnom sektoru kao i sa najboljim evropskim praksama.

Izveštaji Nacionalne Kancelarije Revizije na direktan način promovišu polaganje odgovornosti javnih institucija pošto oni pružaju održivu osnovu za zahtevanje odgovornosti od strane menadžera svake budžetske organizacije. Tako mi povećavamo poverenje u trošenju javnih fondova i odigravamo aktivnu ulogu u obezbeđivanju interesa poreskih platiša i ostalih interesnih strana u povećanju javne odgovornosti.

Generalni Revizor je odlučio o mišljenju revizije o Godišnjim Finansijskim Izveštajima Kompanija za Upravljanje Deponijama Kosova d.d u konsultaciji sa Pomoćnikom Generalnog Revizora Vlora Spanca koja je nadgledala reviziju.

Izveštaj rezultat revizije izvršene od strane Senver Morina i Ernes Beka članova i pod upravljanjem Rukovodioca Departmana Revizije Enver Boqolli.

TABELA SADRŽAJA

Opšti sažetak	4
1 Delokrug i metodologija revizije	6
2 Godišnji finansijski izveštaji i ostale obaveze za spoljno izveštavanje	7
3 Finansijsko upravljanje i kontrola	11
4 Napredak u sprovođenju preporuka	22
5 Upravljanje.....	23
Dodatak I: Objašnjenja različitih vrsta mišljenja revizije primenjenih od strane NKR	27
Dodatak II: Napredak u sprovođenju preporuka iz prethodne i ranijih godina	30
Dodatak III: Potvrdno Pismo	35

Opšti sažetak

Uvod

Ovaj izveštaj rezimira glavna pitanja koja proističu sa revizije Godišnjih finansijskih izveštaja Kompanije za Upravljanje Deponijama Kosova (KUDK) za 2017 godinu, koja određuje Mišljenje koje je dato od strane Generalnog Revizora. Pregled finansijskih izveštaja za 2017 godinu je izvršen u skladu sa Međunarodnim standardima revizije Vrhovnih Institucija Revizije (MSVIR). Naš pristup je uključio testiranja i procedure koje su bile potrebne da dođemo do mišljenja u vezi sa finansijskim izveštajima. Preduzeti pristup revizije je predstavljen u Spoljnom Planu Revizije, od datuma 13/11/2017.

Naša revizija se fokusira na:

Radnje koje su preduzete od strane Nacionalne Kancelarije Revizije za izvršenje revizije za 2017 godinu, određene su u zavisnosti kvaliteta unutrašnje kontrole sprovedene od strane menadžmenta KUDK - a.

Nacionalna Kancelarija Revizije ocenjuje visoki menadžment i osoblje Kompanija za Upravljanje Deponijama Kosova, za saradnju tokom procesa revizije.

Mišljenje Generalnog Revizora

Kvalifikovano mišljenje sa isticanjem pitanja

Godišnji Finansijski Izveštaji za 2017 godinu, osim efekata pitanja opisanih u paragrafu Osnova za Kvalifikovano Mišljenje ,predstavljaju objektivni i istinit prikaz u svim materijalnim aspektima.

Za opširnije vidite Odeljak 2.1 ovog Izveštaja.

Dodatak I, objašnjava različite vrste mišljenja koja se primenjuju od strane Nacionalne Kancelarije Revizije.

Glavni zaključci i preporuke

U nedostatku opšteg stanja izveštavanja od strane PAK-a, ne možemo biti sigurni da su računi koji se plaćaju za poreze i doprinose tačni.

Predsedavajući Odbora treba da analiziraju razloge za Kvalifikaciju Mišljenja u 2017 godini i da pruži potrebne dokaze revizora kako bi se omogućio pravilno prikazivanje GFI - i za 2018 godinu (vidi pitanja kod osnova za mišljenje).

Nedostatak u menadžerskom upravljanju i kontroli sa naglaskom na: planiranje i realizaciju godišnjeg finansijskog plana, nedostatak uredbe za upravljanje imovinom, izbegavanje procedura nabavke.

Predsedavajući Odbora treba da primeni detaljnu procenu istaknutih oblasti u ovom Izveštaju kako bi identifikovao razloge za pojavu slabosti kao i potrebne radnje za njihovo adresiranje. (vidi pitanje 2 do 7).

Uprkos napretku u sprovođenju preporuka još uvek neke od preporuka datih prethodne godine ostale su ne sprovedene.

Predsedavajući Odbora treba da obezbedi da je preduzeo sve potrebne mere za potpuno sprovođenje preporuka iz prethodne godine. (vidite pitanje 8).

Aranžmani upravljanja koji se tiču polaganja računa, menadžerskog izveštavanja i upravljanja rizikom nisu još uvek postignuti..

Predsedavajući odbora treba da obezbedi da su proces upravljanja i polaganja računa poboljšani. (vidi pitanja 9 do 11).

Predsedavajući odbora se složio sa nalazima i preporukama revizije, i obavezivao da će adresirati sve date preporuke.

1 Delokrug i metodologija revizije

Uvod

Nacionalna Kancelarija Revizije (NKR) je odgovorna za obavljanje revizije regularnosti koje uključuje pregled i procenu finansijskih izveštaja i ostalih finansijskih podataka, kao i davanje mišljenja :

- Da li finansijski izveštaji daju pravilan i istinit prikaz finansijskih računa i pitanja za period revizije;
- Da li su finansijski podaci, sistemi i transakcije u skladu sa važećim zakonima i pravilnicima:
- O usaglašenosti funkcija unutrašnje kontrole i unutrašnje revizije; i
- O svim pitanjima koje proističu iz ili se tiču revizije.

Preduzeti rad revizije zasnovan je na proceni rizika za reviziju KUDK-a. Analizirali smo aktivnosti KUDK -a o tome do koje se mere možemo osloniti na menadžerskim kontrolama kako bi odredili nivo detaljnih testova, koji su potrebni za obezbeđivanje dokaza koji potkrepljuju mišljenje GR-a.

Odeljci u nastavku pružaju detaljniji sažetak nalaza naše revizije sa posebnim naglaskom na zapažanja i preporuke u svakoj oblasti pregleda.

Naši postupci su uključili pregled unutrašnjih kontrola, sistema računovodstva, nadovezane supstancijalne testove kao i nadovezani aranžmani upravljanja do one mere koje mi smatramo potrebnim za efektivno obavljanje revizije. Nalazi revizije se ne trebaju smatrati kao sveobuhvatno odslkavanje svih slabosti koje mogu postojati, ili svih poboljšanja koje se mogu izvršiti na sistemima i postupcima koji su delovali.

2 Godišnji finansijski izveštaji i ostale obaveze za spoljno izveštavanje

Uvod

Naš pregled GFI-a uzima u obzir usaglašenost sa okvirom izveštavanja kao i kvalitet i tačnost informacija koje su predstavljene u GFI-a. GFI-i se trebaju pripremiti i potpisati od Glavnog Finansijskog Službenika Trezora (GFST) i Izvršnog Šefa (IŠ) i dostave Direktorskom Odboru (DO).

Usvajanje GFI -a uključuje niz tvrdnji o usklađenosti sa okvirom izveštavanja kao i o kvalitetu informacija unutar GFI-a. Ove izjave imaju za cilj da obezbede akcionaru i široj javnosti sigurnost da su date sve relevantne informacije kako bi se osiguralo da se proces revizije može preduzeti.

2.1 Mišljenje Revizije

Kvalifikovano mišljenje sa isticanjem pitanja

Revidirali smo GFI-e KUDK -a za godinu završno sa 31 Decembrom 2017, koji uključuju bilans stanja, izveštaj primanja, izveštaj o toku novca, izveštaj promena u pravičnosti i objašnjavajuće beleške.

Prema našem mišljenju, osim efekata koji su navedeni u stavu o Osnovi za Kvalifikovano Mišljenje predstavljaju pravilan i istinit prikaz u svim materijalnim aspektima KUDK-a, završno sa 31, decembra 2017, u skladu sa Međunarodnim Standardima Računovodstva (MSR), Međunarodnim Standardima za Finansijsko Izveštavanje (MSFI) i Kosovskim Zakonima. Finansijski Izveštaji su pripremljeni na osnovu principa računovodstvenog obračunavanja¹, Zakona br. 03/L-48 o Upravljanju Javnim Finansijama i Odgovornostima (sa izmenama i dopunama).

Osnova za kvalifikovano mišljenje

Plativi računi za porez i doprinose prikazani u GFI bili su u vrednosti od 191,706€. Nismo bili u mogućnosti da potvrdimo vrednost ove kalkulacije u nedostatku izveštaja ili stanja² od Poreske uprave Kosova.

Izvršili smo revizija u skladu sa Međunarodnim Standardima Revizije Vrhovnih Institucija Revizije (MSVIR). Prema ovim standardima naše odgovornosti su opisane ispod kod dela 'Odgovornosti Revizora za Reviziju Finansijskih Izveštaja'. Prema etičkim zahtevima koji su relevantni za našu reviziju godišnjih finansijskih izveštaja Budžetskih Organizacija i javnih preduzeća na Kosovu. NKR je nezavisna od KUDK-a i ostale etičke odgovornosti su ispunjene u skladu sa ovim zahtevima.

¹ Princip računovodstvenog obračunavanja, podrazumeva prepoznavanje događaja u trenutku kada se dešavaju ili kad je gotov novac primljen ili isplaćen.

² Izveštaj opšteg stanja izjava i transakcija poreskih platiša koji se generiše od sistema PAK-a.

Verujemo da su revizorski dokazi koje smo prikupili dovoljni i odgovarajući za obezbeđivanje osnove za naše kvalifikovano mišljenje.

Isticanje Pitanja

Želimo da skrenemo vam pažnju na činjenicu:

- **Ne obezbeđivanje nastavka dozvole za upravljanje otpadom.** KMDK upravlja otpadom na oko 70% teritorije Kosova. Zakon o otpadu br. 04/L-60 (član 16, tačka 1) zahteva "Čišćenje, sakupljanje, transport, rukovanje, preradu, skladištenje, recikliranje i odlaganje otpada obavljaju samo licencirane osobe". Uprkos naporima da se obezbedi licenca (i naša preporuka iz prethodne godine), kompanija i dalje nastavlja sa privremenom licencom iz 2012 godine zbog ne odaziva od strane Ministarstva životne sredine i prostornog planiranja; i
- **Ne obezbeđenje tarife za odlaganje otpada.** Zakon o otpadu br. Prema odredbama Zakona o javnim preduzećima i ovog zakona, Ministarstvo za ekonomski razvoj, u dogovoru sa odgovarajućim opštinama, određuje naknade za odlaganje komunalnog otpada na određenim deponijama. KUDK-a nije uspeo da obezbedi naknadu prema ovom zahtevu i dalje nastavlja da naplaćuje svoje usluge na osnovu tarife nasledene od RKVO³ u 2012 godini. Ova (istekla) tarifa pokriva samo sakupljanje otpada domaćinstava u vrednosti od 5.31€/tona. Kompanija nastavlja sa prihvatanjem i druge vrste otpada za koje nije bilo dozvole ili tarifa, kao što su: odlaganje stakla, gume, zemljišta i kamenog otpada, životinjskog otpada i odlaganja carinskog otpada. Za ovu vrste otpada, Upravni odbor Direktora u januaru 2016 godine odredio je naknadu u iznosu od 50€ / tona. Ova akcija je prouzrokovana neuspehom kompanije da odgovori od nadležnog organa za utvrđivanje naknade, odnosno MER-a.

Odgovornost Menadžmenta i osoba koje su odgovorne za Upravljanje i GFI

Predsedavajući Odbora KUDK-a je odgovoran za pripremu i tačno predavljanje Finansijskih Izveštaja na osnovu sa principom računovodstvenog obračunavanja u skladu sa Međunarodnim Standardima Računovodstva (MSR) Međunarodni Standardi Finansijskog Izveštavanja (MSFI) i Kosovskim Zakonima te je odgovoran za unutrašnje kontrole koje menadžment ocenjuje kao potrebnim za omogućavanje pripreme finansijskih izveštaja bez materijalno pogrešnih prikazivanja koje su uzrokovane bilo usred prevare bilo usred greške. To uključuje primenu Zakona br. 03/L-048 o Upravljanju Javnim Finansijama i Odgovornostima (sa izmenama i dopunama).

Predsedavajući Odbora, je odgovoran za obezbeđivanje praćenje procesa finansijskog izveštavanja KUDK -a.

³ RKVO – Regulatorna Kancelarija Voda i Otpadaka

Odgovornost Generalnog Revizora za reviziju GFI

Naša je odgovornost da na osnovu naše revizije izrazimo mišljenje o GFI. Revizija je izvršena u skladu sa MSVIR. Ovi standardi zahtevaju da se pridržavamo etičkih zahteva i da planiramo i izvršimo reviziju kako bismo stekli razumnu sigurnost o tome da finansijski izveštaji ne sadrže materijalno pogrešna prikazivanja.

Razumna sigurnost je visoki stepen sigurnosti međutim ne garantuje da će revizija koja se vrši u skladu sa MSVIR uvek identifikovati materijalno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešna prikazivanja se mogu pojaviti usled prevare ili greške a smatraju se materijalnim ukoliko, pojedinačno ili u grupi mogu da utiču na odluke koje se donose na osnovu ovih GFI -a.

Revizija uključuje obavljanje postupaka radi dobijanja dokaza u vezi sa finansijskim informacijama i obelodanjivanjima u GFI. Izabrani postupci zavise od procene revizora, uključujući i procenu rizika od materijalno pogrešnih prikazivanja u GFI bilo da se ona pojavljuju usled prevare ili greške. Tokom procene rizika, revizor uzima u obzir unutrašnje kontrole koje su relevantne za sastavljanje finansijskih izveštaja od strane entiteta, kako bi dizajnirao revizorske postupke koje su odgovarajući za okolnosti entiteta, ali ne u cilju izražavanja mišljenja o efektivnosti unutrašnjih kontrola entiteta.

Revizija uključuje i procenu prikladnosti korišćenih računovodstvenih politika, opravdanost računovodstvenih procena izvršenih od strane menadžmenta, kao i procenu prezentacije finansijskih izveštaja.

2.2 Usklađenost sa zahtevima za GFI i ostalim zahtevima za izveštavanje

Od JP-a se zahteva da izveštava u skladu sa određenim okvirom izveštavanja i sa ostalim zahtevima za izveštavanje. Mi smo uzeli u obzir:

- Zahtevi Zakona br. 03/L-048 za Upravljanje Javnim Finansijama i Odgovornosti (sa izmenama i dopunama);
- Zahteve Zakona br. 02/L-123 za Trgovačka Društva;
- Zahteve Zakona br. 04/L-087 za Javna Preduzeća (sa dopunama i izmenama);
- Zahteve Zakona br. 04/L-014 za Računovodstvo, Finansijsko Izveštavanje I Reviziju;
- Zahteve Uputstva br. 2/2013/MF za Strukturu i Sadržaj Godišnjih Finansijskih Izveštaja; i

Od JP-a , takođe se zahteva da pripreme izveštaje kao u nastavku:

- Statut JP-a;
- Poslovni Plan;
- Tromesečne Izveštaje;
- Godišnje Izveštaje;
- Izveštaje od merenja Zadovoljstva potrošača; i
- Blagovremen nacrt plana i završni plan nabavke.

U GFI od dana 02/02/2018 bile su potrebne neke finansijske ispravke u bilansu stanja, izveštaju primanja, i zapisima objašnjenja koji su pogrešno prosleđeni. Na osnovu naših sugestija, to je uglavnom korigovano u GFI-a dana 22/03/2018.

Imajući u vid gore navedeno , finansijski izveštaji pripremljeni od EK-a i GFST-a, u slučaju predaje GFI- a OD-a, osim pomenutih efekata u osnovi za mišljenje, GFI-i predstavljaju potpun i tačan pregled.

U kontekstu ostalih zahteva za spoljno izveštavanje, identifikovali smo da je kompanija do datuma 16.03.2018) nije pripremila godišnji izveštaj za 2017 godinu.

2.3 Preporuke u vezi sa Godišnjim Finansijskim Izveštajima

Preporuka 1 Predsedavajući Odbora treba da obezbedi da je izvršena analiza za utvrđivanje razloga za Kvalifikovanje ili Isticanje Pitanja u mišljenju revizije, te preduzeti radnje da se pitanja koja su uticala na modifikaciju mišljenja koriguju i ne ponove.

Takođe Predsedavajući Odbora treba da obezbedi da su postavljeni efektivni procesi da bi se potvrdilo da plan izrade GFI-a za 2017 godinu adresira sva pitanja koja se tiču usklađenosti. To takođe treba da uključujući pregled nacrtu GFI-a od strane menadžmenta, sa posebnim fokusom na oblastima sa visokim rizikom i/ili oblastima gde su u prethodnim godinama identifikovane greške. Potpis pregleda od strane GAS i GFST se ne treba potpisati osim ako su prema nacrtu GFI-a sprovedene sve potrebne kontrole pre predaje istih Odboru Direktora.

3 Finansijsko upravljanje i kontrola

Uvod

Naš rad u vezi sa Finansijski Upravljanjem i Kontrolom (FUK), odražava detaljni rad koji je preduzet o sistemima prihoda i troškova u KUDK-u. Posebno je u fokusu revizije bilo i upravljanje prihodima, troškovima, imovinom, obavezama i računima potraživanja.

Zaključak o Finansijskom Upravljanju i Kontroli

KUDK-a u poređenju sa prošlom godinom pokazao je značajan napredak u smislu jačanja kontrola u opštem upravljanju kompanijom. Međutim, još uvek postoje neke oblasti kojima je potrebno dalje poboljšanje. Sa posebnim naglaskom, postojeće procese budžetskog planiranja treba poboljšati kako bi se odrazile promene tokom godine.

Troškovi za kupovinu roba trebaju biti planirani kako bi se umanjilo izbegavanje otvorenih procedura. Štaviše, nedostatak pravilnika upravljanja imovinom rizikuje da se imovina ne tretira na odgovarajući način, a time i na pogrešno prikazivanje imovine u finansijskim izveštajima.

Ove i druge slabosti prezentirane u ovom izveštaju treba uzeti u obzir od strane OD-a za poboljšanje finansijskog upravljanja i kontrole u KUDK -u.

3.1 Poslovni plan (prihodi i troškovi)

Razmotrili smo izvore budžetskih fondova, potrošnju fondova kao i prikupljene prihode prema ekonomskim kategorijama. To je istaknuto u donjim tabelama:

Tabela 1. Tabela prihoda i troškova po godišnjem planu za 2017 (u €)

Opis	Početni budžet	Završni budžet	2017 Izvršenje	2016 Izvršenje
Prihodi od prodaje/usluga	1,556,358	1,591,008	1,557,553	1,559,119
Prihodi od subvencija	0	0	114,583	200,000
Prihodi od odloženih grantova	0	0	463,344	79,721
Ostali prihodi	0	0	71,034	12,575
Ukupni prihodi	1,556,358	1,591,008	2,206,514	1,851,415
Troškovi za plate	782,389	775,226	705,346	601,366
Operativni troškovi ⁴	670,760	712,760	694,598	701,847
Troškovi obezvređivanja			595,879	871,980
Ukupni troškovi	1,453,149	1,487,986	1,995,823	2,175,193

Objašnjenja o promenama u planiranju i realizaciji prihoda i rashoda za predmete sa većom težinom daju se u nastavku:

- Prihodi od prodaje / usluga realizovani su u iznosu od 1,557,553€ od 1,591,008€ planiranih, odnosno 98% u odnosu na godišnji plan. U poređenju sa prethodnom godinom, bilo je manje od 1,566€.
- Prihodi od subvencija iznosili su 114,583€ iako nisu planirani sa poslovnim planom. U poređenju sa prethodnom godinom, oni su primljeni u nižim iznosima od 85,417€.
- Prihodi od odloženih grantova realizovano je 463,344 € iako nisu planirani sa poslovnim planom. U poređenju sa prethodnom godinom, oni su primili veći iznos od 383,623€, potekao je kao rezultat izvršenih ispravki kod imovine (sanitarne deponije i oprema) koje su primljene kao donacije.
- Ostali ostvareni prihodi su bili 71,034 € i nisu planirani u biznis planu. U poređenju sa prethodnom godinom oni su bili veći za 58,459€.
- Troškovi zarada i plata iznosili su 705,346€ sa planirani 775,225€ ili 91%. U poređenju sa prethodnom godinom, su bili veći za 103,980€ ili 17%.

⁴ Operativni troškovi uključuju: održavanje, derivat, konsalting, osiguranje, kirije, telefon, administrativni i komunalni troškovi itd.

-
- Planirani troškovi poslovanja u iznosu od 712,760 € bili su 694,598€ ili 97%. U poređenju sa prethodnom godinom imamo pad od 7,249 ili 1%.
 - Trošak obezvređivanja 2017 godine bio je 595,879€, u poređenju sa prethodnim 871,980€. U 2017 godini troškovi obezvređivanja smanjeni su za 276,101€ ili 46%, što je posledica ponovnog procenjivanja dugotrajnosti sanitarnih deponija.
-

Pitanje 2 - Ne pravilno planiranje biznis plana

- Nalaz** Mi smo tretirali sadržaj plana biznisa koji sadrži poslovne i finansijske namere koje kompanija namerava postići tokom 2017 godine, kao i pristup u postizanju ciljeva. Kompanija u poslovnom planu nije predvidela da vrši pregled imovine. Pregled izvršen od strane kompanije odrazila na korekciju životnog veka sanitarnih deponija (koji su odloženi prihodi od strane državnih grantova i donacija) koji se priznaju u skladu sa njihovim amortizovanim delom koji su odrazili na korekciju životnog veka sanitarnih deponija. Ovo je posledica nedovoljnih unutrašnjih kontrola pri izradi i pregledu poslovnog plana.
- Rizik** Izrada biznis plana ne previđajući potrebu pregleda imovine koju je pregledala kompanija, čine plan ne sveobuhvatnim i nerealnim uvećavajući rizik od ne ostvarenja svih ciljeva u određenom periodu.
- Preporuka 2** Predsedavajući Odbora treba da obezbedi da tokom izrade biznis plana obuhvate sve njene aktivnosti koje se mogu dogoditi tokom godine.

Pitanje 3 - Ne isplaćivanje dodataka na osnovu radnog iskustva

- Nalaz** Član 48.1 Opšteg kolektivnog ugovora Kosova predviđa zaposlenima pravo na dodatno pravo na radno iskustvo od 0,5% osnovne plate za svako puno radno iskustvo. Iako je kompanija to predvidela u poslovnom planu, nije ispunila ovu obavezu prema radnicima. Ovo je posledica neadekvatnih kontrola u planiranju i izvršenju budžeta.
- Rizik** Ne ispunjavanje obaveza prema radnicima može da izloži kompaniju pred rizicima za plaćanje kazni i kamate.
- Preporuka 3** Predsedavajući Odbora treba da obezbedi da se preduzmu neophodne mere za plaćanje obaveza zaposlenih u dodatnom plaćanju radnog iskustva.

3.2 Bilans stanja⁵ (Izveštaj finansijske pozicije)

Revidirali smo bilans stanja, testirali smo stanje na računu, kao i transakcije koje se događaju tokom godine u okviru ovih računa. Pored ispitivanja računovodstvenog stanja računa, tretirali smo i aspekte usaglašavanja sa zakonima i propisima i pružili smo sledeće preporuke.

Tabela 2. Bilans stanja u KUDK-u 31 decembra 2017

(u €)

Imovina	2017 godina	2016 godina	Obaveze i Ekvitet	2017 godina	2016 godina
Novac u banci i blagajni	67,655	55,065	Plativi trgovački računi	292,924	421,402
Zalihe ⁶	23,306	20,562	Ostali plativi računi	3,044	1,855
Računi potraživanja	878,692	1,204,315	Obaveze za poreze i doprinose	191,706	267,432
Ostali računi potraživanja	38,213	5,248	Odloženi prihodi od grantova i donacija	1,593,336	2,056,679
Građevinski objekti	1,703,951	2,047,143	Osnovni Kapital	25,000	25,000
Uređaji i mašine	744,794	425,349	Rezervni kapital	1,440,299	1,262,299
			Preneti Gubitak/dobit	-277,046	46,732
			Godišnji Dobit/gubitak	187,348	(323,778)
Ukupna imovina	3,456,611	3,757,682	Ukupno Obaveze i Ekvitet	3,456,611	3,757,682

⁵ SNK kao "Bilans Stanja" je promenjen i imenovan kao "Izjava o finansijskoj poziciji", ali sve dok je kompanija imenovala bilans stanja, i mi smo se upravljali po ovom imenovanju kako bi bili dosledni sa imenovanjem u GFI-a koje Revidiramo.

⁶ U zalihe su obuhvaćene rezerve derivata i ulja u magacinu

Pitanje 4 - Nedostatak uredbe za upravljanje nekontrolisanom imovinom

- Nalaz** Prema članu 7.2 i članu 7.3 Statuta, KUDK-a treba da izda propise koji sadrže odredbe o upravljanju i funkcionisanju kompanije. Primetili smo da kompanija nije imala pravilnik za upravljanje imovinom koja bi trebalo da bude prilagođena potrebama i zahtevima kompanije, oslanjajući se na standarde i pravila koja su na snazi. Do ovoga je došlo zbog ne procenjene važnosti upravljanja nekontrolisanom imovinom.
- Rizik** U nedostatku pravilnika za upravljanje imovinom rizikuje se da se imovina ne tretira pravilno i stoga ovo može uticati na netačno predstavljanje imovine u finansijskim izveštajima.
- Preporuka 4** Predsedavajući Odbora treba da u što kraćem roku izradi unutrašnji pravilnik za upravljanje imovinom, u kome će biti opisane sve procedure za korišćenje imovine (prava i odgovornosti osoblja).

3.3 Pregled prihoda i troškova

KUDK-a u pregledu u nastavku je predstavila sve vrste prihoda i svih troškova koje je imala tokom godine, kao i finansijski rezultat.

Tabela 3. Pregled prihoda i troškova 31. Decembra 2017

Opis	Godina 2017	Godina 2016
Prihodi od prodaje/ usluga	1,557,553	1,559,119
Prihodi od subvencija MER	114,583	200,000
Odloženi prihodi	463,344	79,721
Prihodi od izmirenja obaveza prema odlukama OD	70,924	0
Ostali prihodi	110	12,575
Ukupni prihodi	2,206,514	1,851,415
Plate i dnevnice	705,346	601,366
Ostali operativni troškovi	642,254	670,957
Provizija za loše dugove prema odlukama OD	34,760	0
Izmirenje pretplata prema odlukama OD ⁷	17,584	30,890
Troškovi obezvređivanja za 2017 godinu	595,879	871,980
Ukupno troškovi	1,995,823	2,175,193
Dobit/Gubitak pre oporezivanja	210,691	(323,778)
Porez na dobit	(23,343)	0
Dobit/Gubitak neto	187,348	(323,778)

Kompanija je ove godine ostvarila profit zbog efekata prilagođavanja priznatog odloženog prihoda iz prethodnih godina i efekata smanjenja troškova amortizacije usled povećane dugotrajnosti sanitarnih deponija nakon ponovne procene.

Naši revizorski pregledi u vezi sa bilansom prihoda i troškova rezultirali su sledećim nalazima:

⁷ Ove isplate evidentiraju se kao troškovi nakon pretplate koji su priznati i priznati ranije godine.

Pitanje 5 - Loša klasifikacija faktura na osnovu vrste otpada

- Nalaz** U 6 faktura KUDK-a nije poštovao kodove za klasifikaciju različitih vrsta otpada kao što su: otpad iz domaćinstava, staklenički otpad, otpad od zemljišta i kamena, otpad za gume i otpada za poništavanje (kosti, carinski otpad). Ovo je uzrokovalo da se jedna vrsta otpada klasifikuje i sistematizuje u sanitarne deponije kao i druge vrste umesto adekvatne klasifikacije. To zbog greške tokom procesa merenja.
- Rizik** Nepravilna klasifikacija prema vrsti otpadaka može uzrokovati netačno fakturisanje, kada jedna vrsta otpadaka ima drugačiju cenu od druge vrste, te ovo direktno utiče na prihode u kompaniji.
- Preporuka 5** Predsedavajući Odbora treba da obezbedi da se deponirani otpaci registruju prema njihovoj vrsti i kategoriji. Takođe treba da ojača unutrašnju kontrolu kako bi umanjio greške pri njihovoj klasifikaciji prema vrsti.

Pitanje 6 - Kupovina robe i usluga bez procedure nabavke

- Nalaz** Član 16.3 Zakona o javnim nabavkama (ZJN) navodi da: treba predvideti vrednost svakog ugovora, te se postupak nabavke određuje prema vrednosti. UA neće dodeliti zahtev za nabavku određene količine proizvoda kako bi smanjio vrednost ugovora o snabdevanju ispod granice utvrđene u članu 19. ovog zakona. Svaki javni ugovor čija je procenjena vrednost jednaka ili veća od hiljadu (1,000€), ali manja od deset hiljada (10,000€) smatra se "ugovorom manje vrednosti, kao i svaki javni ugovor čija je procenjena vrednost manja, ili se razumno očekuje da bude manja od hiljadu (1,000€) smatra se kao "Ugovor sa minimalnom vrednošću".
- Iz testiranih isplata smo primetili da je u 5 (pet) slučajeva kompanija izvršila direktne kupovine od strane ekonomskih operatera zaobilazeći procedure nabavke.

Razlozi prema kompaniji bili su: jer su bili od male vrednosti i štaviše potpisali su Memorandume o razumevanju za uzajamne usluge sa ekonomskim operaterima, što nije u skladu sa ZJN-om. U našoj analizi potrošačke baze kompanije primetili smo da je bilo kupovina roba ili usluga sa istim ekonomskim operaterom, gde su neki od tih su plaćene gotovim novcem u vrednosti ispod 100€. Opšta vrednost plaćanja prelazi propisani limit, tako da je Ugovorni Autoritet morao koristiti jedan od vrsta ugovora iz gore navedenog člana ZJN. Ove kupovine su nastale kao rezultat nedostatka pravilnog funkcionisanja unutrašnjih kontrola. Identifikovani slučajevi su prikazani na sledeći način:

- 20 uplata Servisiranja kontejnera i vrata, čija je opšta vrednost bila 1,871€;
- 18 uplata za Pranje mašina, čija je opšta vrednost bila 1,503€;
- 15 uplata za odlaganje otpadnih voda, čija je ukupna vrednost bila 1,425€;
- 15 uplata za Skip, čija ukupna vrednost je bila 9,186€;
- Pet uplata za Snabdevanje sa derivatima ukupne vrednosti od 22,650€ (za ovo snabdevanje su razvijene procedure nabavke, ali su bile u žalbenoj proceduri u Telu za Razmatranje Nabavki).

Identifikovani nedostaci bili su zbog nedovoljne unutrašnje kontrole.

Rizik Kupovina robe i usluga zaobilazeći procedure nabavki rizikuje kompaniju da ošteti budžet ne postigne vrednost potrošenog novca i ograničenje konkurencije.

Preporuka 6 Predsedavajući Odbora treba da obezbedi da se preduzmu sve mere radi jačanja unutrašnjih kontrola radi provere procene potreba preduzeća i planiranja i sličnih stavki koje treba grupisati i da koristi procedure nabavke u skladu sa zahtevima ZJN-a, izbegava razdvajanje ugovora istih kupovina u nekoliko njih.

3.4 Pregled promena u ekvitetu

U Godišnjim Finansijskim Izveštajima kompanije, kapital je predstavljen po sledećoj strukturi:

Opis	31 decembar 2017	31 decembar 2016
KAPITAL	1,375,601	1,010,252
Osnovni Kapital	25,000	25,000
Rezervni Kapital	1,262,299	1,262,298
Ponovna procena ne kontrolisane imovine	178,000	0
Preneti Dobit/Gubitak	-277,046	46,732
Dobit/Gubitak aktualne godine	187,348	-323,778

Tokom 2017 godine kompanija je obavila ponovnu procenu sanitarnih deponija od jedne osnovane komisije od OD-a za njihovu procenu i iz toga rezultata priznata je nova vrednost ove imovine povećavajući vrednost ove imovine za 178,000€.

Preporuka

Nemamo preporuka u ovom polju.

3.5 Pregled protoka gotovog novca

Tekući pregled novca daje podatke o promenama u gotovom novcu tokom predstavljenih perioda izveštavanja i klasifikuje tok novca što se postiže preko poslovnih, finansijskih i aktivnosti investicija. Informacije o protoku novca preduzeća su korisne jer daju finansijskim izveštajima procenu o protoku novca.

Tabela 5: Prijem i troškovi gotovog novca

Opis	31 decembar 2017	31 decembar 2016
Neto novac iz operativnih aktivnosti	292,137	24,504
Prijem novca od prodaje/usluga	1,953,336	1,990,346
Plaćanja dobavljačima	(820,087)	(1,219,233)
Plate radnika	(673,706)	(579,860)
Plaćanje interesa	(969)	(2,417)
Plaćanje poreza	(108,537)	(102,694)
Ostala plaćanja novca za operativne aktivnosti	(57,900)	(61,638)
Neto novac od aktivnosti investicija	(394,130)	(184,370)
Plaćanje za nabavku opreme / strojeva / postrojenja	(394,130)	(184,370)
Neto novac od finansijskih aktivnosti	114,583	200,000
Prijem od finansijskih aktivnosti (Subvencije od MER)	114,583	200,000
Porast/smanjenje novca tokom 2017 godine	12,590	40,134
Novac na početku 2017 godine	55,065	14,931
Novac na kraju 2017 godine	67,655	55,056

Odliv gotovine investicionih aktivnosti odnosi se na kupovinu buldožera, operativnog vozila, ulaganja u Sanitarne Deponije, snabdevanja i servisiranja kontejnera, ulaganja u rezervne delove itd.

Preporuka

Nemamo preporuke u ovoj oblasti.

3.6 Tretiranje objašnjivih beleški

Beleške za objašnjenje predstavljaju informacije vezane za bazu pripreme finansijskih izveštaja i računovodstvenih politika koje se traže od MSFI-a i pružaju dodatne informacije koje nisu predstavljene u bilansu stanja, bilansu prihoda, izveštaju o novčanim tokovima i izveštaju o finansijskom položaju promene u ekvitetu, ali su važne za razumevanje svake od njih. Kompanija je napravila neophodne prezentacije u objašnjenjima GFI-a tako što je predstavila politike kompanije koje primjenjuje i objašnjava stavke koje imaju sakupljene sume u pojedinim delovima GFI-a.

Pitanje 7 - Ne dovoljne objašnjive beleške za pojedine stavke

Nalaz Prema MSR -u 1, objašnjive beleške trebaju se sistematski predstaviti, što je moguće pre. Svakoju stavki u bilansu stanja, izveštaju prihoda, izveštaju izmena u bilansu ili tekućem izveštaju novca, treba se obratiti sa određenom informacijom u objašnjivim beleškama.

Tokom analize objašnjivih beleški identifikovane su slabosti u nastavku:

- Nisu predstavljene objašnjive u vezi gotovog novca kao što su u banci i u blagajni, ali samo je zajednička sakupljena suma predstavljena u objašnjivim beleškama isto kao u bilansu stanja u GFI-a; i
- Kod zaliha nije objašnjeno šta sadrže, njihovu vrstu i količinu, nego samo sakupljenu sumu, i bez preciziranja predstavljene su objašnjive beleške, kao i u bilansu stanja u GFI-a.

Ovo je proteklo kao nedostatak konsultacije sa MSR - om i dovoljnih unutrašnjih kontrola.

Rizik Predstavljanje istih suma u objašnjivim beleškama i u stavkama u bilansu stanja ne čini ih jasnim i razumljivim stoga povećava rizik da njihov čitalac nije u stanju da pravilno razume GFI-e.

Preporuka 7 Predsedavajući Odbora treba da obezbedi da se tokom izrade GFI -a u objašnjivim beleškama predstave detaljne i potpune informacije svake stavke u GFI-u

4 Napredak u sprovođenju preporuka

Naš izveštaj revizije za GFI-a za 2016 godinu, rezultirao je sa 16 glavnih preporuka. Kompanija je pripremila akcioni plan za sprovođenje preporuka, gde je predstavljen način njihovog sprovođenja, određivši rokove i odgovorne službenike. Od 16 datih preporuka, 6 (šest) od njih je sprovedeno, 8 (osam) su u procesu sprovođenja, i 2 (dve) ostaju ne sprovedene. A od pet pitanja koja su uticala na mišljenje od prošle godine, četiri su sprovedene i jedna još nije sprovedena.

Dok je u reviziji GFI-a u 2015 godini predviđeno 3 (tri) preporuke za koje kompanija nije pripremila akcioni plan za njihovo sprovođenje. Međutim, jedna je sprovedena, jedna je bila u procesu sprovođenja, dok jedna nije sprovedena.

Za detaljniji opis preporuka i načina njihovog tretiranja, vidite Dodatak II:

Pitanje 8 - Sprovođenje preporuka iz prethodne godine i godine pre nje

Nalaz	Uprkos napretku u sprovođenju preporuka jedan deo preporuka još uvek je ostao ne sproveden. Do ovoga je došlo zbog nedostatka formalnog nadgledanja načina sprovođenja preporuka proizašlih ih revizije. Nismo primetili da je KUDK-a primenila odgovorne mere za ne sprovođenje preporuka.
Rizik	Neuspešno sprovođenje preporuka iz prethodnih godina povećava rizik od neprestanog prisustva istih nedostataka povezanih sa GFI -a i unutrašnjim kontrolama.
Preporuka 8	Predsedavajući Odbora treba da obezbedi da su preduzete konkretne radnje za potpuno sprovođenje preporuka revizije godine 2016 i onih iz 2015 godine.

5 Upravljanje

Uvod

Posebne oblasti naših pregleda u vezi sa upravljanjem su bile unutrašnja revizija, proces polaganja računa i upravljanje rizicima, dok su druge komponente tretirane unutar gore navedenih naslova ili podnaslova izveštaja.

Opšti zaključak o upravljanju

Postoji određeni broj slabosti upravljanja unutar KUDK-a, posebno u vezi sa planom za upravljanje rizikom, niskom uticaju unutrašnje revizije i porastu kvaliteta unutrašnjih kontrola kao i nekvalitetnog izveštavanja na tromesečnoj osnovi. Ovi nedostaci mogu imati uticaj kod kompanije u vezi sa postizanjem njenih ciljeva.

5.1 Sistem unutrašnje revizije

Jedinica Unutrašnje Revizije (JUR) deluje sa osobljem od – Direktora i JUR-om. Za izvršenje efektivne revizije potreban je sveobuhvatan program rada koji odražava finansijske i ostale rizike KUDK – a i pruža dovoljnu sigurnost o efektivnosti unutrašnje kontrole. Uticaj proizvoda Unutrašnje revizije treba da se presudi od važnosti koju menadžment pruža sprovođenju preporuka.

Izveštaji JUR –a su uglavnom izveštaji analize prihoda, troškova, nabavke, posebnih projekata i različitih (TM) tromesečja, koji u većini slučajeva nemaju nalaze ili preporuke za menadžment.

Pitanje 9 – Slabo funkcionisanje JUR

- Nalaz** Jedinica za unutrašnju reviziju (JUR) za 2017 planirala je sedam redovnih revizija i ad hoc reviziju tako što nije utvrdila vremenski okvir za započinjanje i završavanje revizija. JUR za 2017 uspela je da izvrši 12 revizija davanjem 5 preporuka. Uprkos broju izveštaja UR-e revizije, njihov kvalitet nije bio na odgovarajućem nivou jer su bili u velikoj meri deskriptivni bez ikakvog uticaja na poboljšanje unutrašnjih kontrola.
- Izveštaji revizije nisu protokolirani kao i , unutrašnji revizor nema dosje revizije o završenim izveštajima kao i podršku sa nađenim dokazima i datim preporukama.
- Ovi rezultati odražavaju nedostatak pažnje Menadžmenta u priznavanju i uvećanju profita unutrašnje revizije u traženju sigurnosti za efikasno funkcionisanje unutrašnjih kontrola ili dobrog upravljanja.
- Rizik** Nepravilni kvalitet rada unutrašnje revizije, ne dokumentovanje rada i davanje ne adekvatnih preporuka od JUR-a, uvećavaju rizik da se postojeće slabosti nastave i ostanu ne poboljšane.
- Preporuka 9** Predsedavajući Odbora treba da obezbedi da je postignut maksimalni profit od aktivnosti unutrašnje revizije. Komitet za Reviziju treba da obezbedi pravilno funkcionisanje JUR-a kritičkim pregledom planova unutrašnje revizije kako bi potvrdio da su oni bazirani na riziku, da pružaju sigurnost i kvalitetno izveštavanje menadžmentu. Takođe, osigurati da je JUR pripremila revizorski dosije kako bi dokazao da su nalozi podržani dokazima.

5.2 Menadžersko izveštavanje, polaganje odgovornosti i upravljanje rizikom

Polaganje odgovornosti kao proces je ujedno i prihvatanje odgovornosti, održavanje osoba odgovornim za njihove radnje kao i za obelodanjivanje rezultata na transparentan način. Dok je upravljanje rizikom proces koji se tiče identifikovanja, analize, procene i radnji/mera menadžmenta da kontroliše i da reaguje prema rizicima koji dovode u opasnost organizaciju.

Iako je menadžment primenio niz unutrašnjih kontrola da bi obezbedio da sistemi funkcionišu kako treba, primetili smo da su primenjene mere slabe i ne efektivne te da ne omogućuju efektivna i blagovremen odgovor prema identifikovanim operativnim problemima.

Pitanje 10 - Kontrole upravljanja finansijskim, operativnim i ambijentalnim rizicima nisu dovoljne

Nalaz Kao posledica slabih unutrašnjih kontrola, neki od ciljeva plana nisu postignuti. Kompanija se suočava sa finansijskim, operativnim rizicima, zastarelom tehnologijom, visokom cenom usluga, niskim tarifama i spoljnim infrastrukturnim, ambijentalnim i rizicima od katastrofa.

Što se tiče ambijentalnih i ekoloških rizika posebno u Sanitarnim Deponijama kompanija ima visok rizik zbog tečenja otpadnih voda i prodiranje u podzemne vode koje se mogu zagađiti, zagađivanje reka i područja u okolini. Verovatnoća ove opasnosti je velika i uticaj je jako visok jer ugrožava osoblje koje tamo radi, stanovništvo iz okoline, zagađenje vode i vazduha.

Rukovodstvo nema registar koji identifikuje različite finansijske, operativne i ekološke rizike koji mogu ugroziti njegove aktivnosti kako bi ih identifikovali i umanjili na prihvatljivom nivou. Kompanija u biznis planu planirala iznos od 28,380€ za nepredviđene troškove, u cilju pokrivanja tih rizika. Ovaj dodeljeni iznos za ove svrhe je veoma nizak u odnosu na rizicima sa kojima se kompanija suočava tokom njene aktivnosti. To je zbog potcenjivanja ovoga i nedostatka sredstava.

Rizik Slabi zahtevi unutrašnje kontrole smanjuju sposobnost menadžmenta da blagovremeno odgovori na izazove. Takođe, odsustvo registra potencijalnih rizika i akcija protiv njih utiče na nemogućnost blagovremenog odgovora i na postizanje ciljeva kompanije.

Preporuka 10 Predsedavajući Odbora treba da obezbedi da je izražen plan za upravljanje operativnim i finansijskim rizicima, proceni njihov uticaj u slučaju da se one dogode, te odredi preventivne mere protiv njih i dodeli jednu dovoljnu proviziju za pokrivanje potencijalnih šteta nad okruženju.

Pitanje 11 - Tromesečno izveštavanje koje nije u skladu sa zakonom

- Nalaz** Prema članu 31 Zakona o JP-a, u roku od 30 dana nakon završetka svakog kalendarskog tromesečja, službenici JP-a će pripremiti i dostaviti OD-u, izveštaj za nedavno završeno tromesečje koji sadrži sljedeće:
- pregled organizacione strukture JP-a , uključujući sve značajne promene koje su izvršene tokom odgovarajućeg tromesečja;
 - pregled poslovnih i finansijskih performansi u odgovarajućem tromesečju;
 - rezime svih sudskih postupaka koji mogu uključiti JP ili se očekuje da JP -a pokrenu u toku tekućeg tromesečja;
 - Značajne transakcije koje uključuju JP -a ili njegove pomoćne jedinice; i
 - sugestije i predlozi za promene za koje se razumno očekuje povećanje performansi JP-a.

Tokom pregleda u prva dva tromesečja u godini primetili smo da kompanija nije uspela u potpunosti da ispuni zakonske uslove u pogledu sadržaja tromesečnih izveštaja za 2017 godinu. Ovi izveštaji ne sadrže dva od pet gore navedenih zahteva, odnosno "značajne transakcije koje uključuju JP-a ili njene pomoćne jedinice" i "sugestije i predlozi za promene za koje se razumno očekuje da će povećati performansi JP-a".

- Rizik** Ne ispunjavanje tromesečnih zahteva za izveštavanje otkriva nedostatak unutrašnje kontrole nad tačnosti i potpunosti svih zahteva za izveštavanje, odnosno slabosti u funkciji unutrašnje kontrole koje rezultiraju nedovoljnom transparentnošću aktivnosti kompanije.

- Preporuka 11** Predsedavajući Odbora treba da obezbedi da je proces pripreme tromesečnih izveštaja dizajniran tako da ima potpuni sadržaj zakonskih zahteva i tek nakon što sveobuhvatna pregleda u vezi njihovog sadržaja i kvaliteta, usvoji se od strane OD-a.

Dodatak I: Objašnjenja različitih vrsta mišljenja revizije primenjenih od strane NKR

(odlomak od MSVIR 200)

Vrsta mišljenja

147. Revizor treba da izrazi **jedno ne-modifikovano mišljenje revizije ukoliko** se zaključi da su finansijski izveštaji pripremljeni, sa svih materijalnih gledišta u skladu sa važećim finansijskim okvirom.

Ukoliko revizor zaključi da, na osnovu prikupljenih dokaza revizije, finansijski izveštaji kao celina nisu bez materijalnih grešaka, ili nije u mogućnosti da dobije dovoljno odgovarajućih dokaza revizije da bi zaključio da su finansijski izveštaji kao celina bez materijalnih grešaka, revizor treba da izmeni mišljenje revizije na izveštaju revizora u skladu sa odeljkom "Određivanje vrste modifikacije mišljenja revizora".

148. Ukoliko finansijski izveštaji pripremljeni u skladu sa zahtevima okvira prikazivanja, ne postignu pravično prikazivanje, revizor treba da razmotri pitanje sa menadžmentom, i na osnovu zahteva primenljivog okvira finansijskog izveštavanja i načina na koji je to pitanje rešeno, da odredi da li je neophodno da se izmeni mišljenje revizije.

Modifikacije mišljenja revizije na revizorskom izveštaju

151. Revizor treba da modifikuje mišljenje revizije na revizorskom izveštaju ukoliko se zaključi da, na osnovu prikupljenih dokaza revizije, finansijski izveštaji kao celina nisu bez materijalnih grešaka, ili nije u mogućnosti da dobije dovoljno odgovarajućih dokaza revizije da bi zaključio da su finansijski izveštaji kao celina bez materijalno pogrešnih prikazivanja. Revizori mogu dati tri vrste modifikovanih mišljenja revizije: kvalifikovano mišljenje, protivno mišljenje i odricanje od mišljenja.

Određivanje vrste modifikacije koje se čini revizorskom mišljenju

152. Odluka o tome koja vrsta modifikovanog mišljenja je prikladna, zavisi od:

- prirode pitanja koje je dovelo do modifikacije – što podrazumeva, da li su finansijski izveštaji sadrže materijalno pogrešna prikazivanja ili, u slučaju da je bilo nemoguće prikupiti dovoljno odgovarajućih dokaza revizije, mogu sadržati materijalno pogrešna prikazivanja; i
- sud revizora o rasprostranjenosti uticaja ili mogućih uticaja pitanja na finansijskim izveštajima.

153. Revizor treba da izrazi **kvalifikovano mišljenje ukoliko**: (1) nakon dobijanja dovoljno odgovarajućih i prikladnih dokaza revizije, revizor zaključuje da netačne tvrdnje, pojedinačno ili zajednički, su materijalne, ali nisu rasprostranjene, na finansijskim izveštajima; ili (2) revizor nije bio u stanju da dobije dovoljno odgovarajućih dokaza revizije na osnovu kojih može da podrži jedno mišljenje revizije, ali zaključuje da uticaj na finansijskim izveštajima bilo kojih neotkrivenih netačnih tvrdnji mogu biti materijalne ali ne i rasprostranjene.

154. Revizor treba da izrazi **protivno mišljenje ukoliko**, nakon dobijanja dovoljno odgovarajućih dokaza revizije, revizor zaključuje da netačne tvrdnje, pojedinačno ili zajednički, su materijalne i rasprostranjene na finansijskim izveštajima.

155. Revizor treba da izrazi **odricanje od mišljenja ukoliko**, pošto nije bio u stanju da dobije dovoljno odgovarajućih dokaza revizije na osnovu kojih može da podrži mišljenje revizije, revizor zaključuje da uticaj na finansijskim izveštajima bilo kojih neotkrivenih netačnih tvrdnji mogu biti materijalne i rasprostranjene. Ukoliko nakon prihvatanja angažovanja, revizor postaje svestan da je menadžment nametnuo ograničenje na delokrug revizije za koju revizor smatra da će verovatno dovesti do potrebe izražavanja kvalifikovanog mišljenja ili odricanje od mišljenja o finansijskim izveštajima, revizor treba da zahteva od menadžmenta da ukloni to ograničenje.

156. Ukoliko revizor daje modifikovano mišljenje, revizor će takođe modifikovati naslov kako bi odgovarao vrsti izraženog mišljenja revizije. MSVIR 1705 pruža dodatna uputstva o specifičnom jezičnom izražavanju koje će se koristiti kada se izdaje mišljenje i kada se opisuje odgovornost revizora. Takođe sadrži ilustrovane primere izveštaja.

Paragrafi Isticanja Pitanja i paragrafi Ostalih Pitanja na revizorskom izveštaju

157. Ukoliko revizor smatra potrebnim da skrene pažnju na pitanje prikazano ili obelodanjeno na finansijskim izveštajima koja je od velikog značaja za njihovo razumevanje finansijskih izveštaja, ali postoje dovoljno prikladnih dokaza da to pitanje nije materijalno pogrešno prikazano na finansijskim izveštajima, revizor će u revizorskom izveštaju uključiti jedan paragraf o Isticanju Pitanja. Isticanje Pitanja se treba odražavati samo na informaciju prikazanu ili obelodanjenu na finansijskim izveštajima.

158. Paragraf o isticanju pitanja treba:

- da se uključi odmah nakon mišljenja revizije;
- da koristi naslov "Isticanje Pitanja" ili neki drugi prikladni naslov;
- da uključi jasnu referencu na pitanje koje se istiche i da naznači gde se mogu naći relevantna obelodanjivanja na finansijskim izveštajima koja u potpunosti opisuju to pitanje; i
- ukazati da revizorsko mišljenje nije modifikovano u odnosu na istaknuto pitanje.

159. Ukoliko revizor smatra neophodnim da komunicira određeno pitanje, osim onih koje su predstavljene ili obelodanjene u finansijskim izveštajima, koja po prosudi revizora je važna za korisniku cilju shvatanja revizije, a pod uslovom da to nije zabranjeno zakonom ili pravilima, treba da se pripremi paragraf sa naslovom "Ostala Pitanja", ili nekim drugim pogodnim naslovom. Ovaj paragraf treba da se pojavi odmah iza mišljenja i nakon svakog pasusa kod Isticanja Pitanja.

Dodatak II: Napredak u sprovođenju preporuka iz prethodne i ranijih godina

Komponenta revizije	Preporuke koje su prenete iz 2015 godine	Sprovedene tokom 2017 godine	U procesu sprovođenja tokom 2017	Ne sprovedene
1. Imovina, prenos na period i sačuvanje	Treba se uraditi testiranje štete imovine na periodičnim osnovama na način da se odredi nadoknativa vrednost imovine, ili ako kompanija ima mogućnost i ako na lokalnom nivou ima instituciju ocenjujućeg stručnjaka, da se angažuju ocenjivači koji su nezavisni i stručni koji će odrediti realnu vrednost imovine.		Urađena je ponovna procena trajanja deponija i ponovna procena opreme kategorije III prema odluci OD-a.	
2. Provizije za sudske slučajeve / kontigentne obaveze	Zahteva se priznanje provizija za sudske slučajeve (posebno onih s visokim rizikom i izgubio u parničnom postupku), u skladu sa zakonskim odredbama i računovodstvenim standardima. Time bi poslovanje imaju više precizne informacije o stanju obaveze kompanije.			Provizije za sudske predmete i kontigentne obaveze nisu sprovedene.
3. Računi potraživanja	Preporučujemo da menadžment kompanije obračuna na redovne periodične i godišnje do oštećenja potraživanja i da predstavi potraživanja na njihovu nadoknadivu neto vrednosti. Smatramo da ove akcije da se na osnovu zakonske regulative Kosova (navedenih zakona), kao i pravilima i standardima koji regulišu ovu oblast.	OD-a je izdao uredbu o priznavanju rezervi, loših dugova. Dakle ona je sprovedena.		

Komponenta revizije	Preporuke koje su data za 2016 godinu	Sprovedene	U procesu sprovođenja	Ne sprovedene
1. Godišnji finansijski izveštaji	Predsedavajući odbora treba da obezbedi da je izvršena jedna analiza za utvrđivanje razloga koji su uticali kod davanja Kvalifikovanog Mišljenja. Trebaju se preduzeti akcije za adresiranje pitanja na sistematski i pragmatičan način kako bi se prevazišle greške i kako bi se obezbedila tačna procena računa potraživanja, imovine, obaveza i pravičnosti.		Tokom izrade GFI-a iz 2017 godine, kompanija je adresirala pitanja o greškama u računima potraživanja, i obavezama u ekvitetu. Međutim, u GFI-a za 2017 godinu plaćanja poreza i doprinosa za penzije u iznosu od 191,706 € u odsustvu relevantnih dokaza PAK-a, nismo mogli potvrditi.	
2. Ostale obaveze za spoljno izveštavanje	Predsedavajući Odbora treba da obezbedi da su uspostavljeni efikasni procesi kako bi se utvrdilo da se plan izrade GFI iz 2017 godine adresira oko svih pitanja koja se odnose na usklađenost. Ovo treba da uključi pregled nacrtu GFI -a od strane rukovodstva, sa posebnim fokusom na područja sa visokim rizikom i / ili područja gde su identifikovane greške u prethodnim godinama. Finansijski izveštaji treba da se odobre ukoliko su prema nacrtu GFI-a primenjene sve potrebne kontrole.	Ostali zahtevi za spoljno izveštavanje su adresirani.		
3. Ne-sprovođenje preporuka iz prethodne godine	Predsedavajući Odbora treba da obezbedi da izrađen i primenjen plan delovanja, ako bude potrebe isti plan se treba ponovo pregledati, tako što će tačno odrediti vremenske rokove i odgovorno osoblje za primenu preporuka datih od strane Spoljnog Revizora, sa prioritetom na najznačajnijim oblastima.		Kompanija je sastavila akcioni plan. Prilikom revizije je primećeno da su preporuke iz prethodne godine u procesu njihovog sprovođenja.	

4.Nedostaci u Biznis Planu -	Predsedavajući Odbora treba obezbediti da su primenjeni svi mehanizmi za adresiranje identifikovanih pitanja i da se trudi za upravljanje rizika na naj odgovarajući način kako bi iste smanji do prihvatljivog nivoa. Ovo se može uraditi putem izrade akcionog plana za nadzor postizanja ciljeva i postavljajući efikasnih funkcija nadzora.		Kompanija je uložila pojedinačne napore da upravlja operativnim rizikom previđajući to u poslovnom planu, ali to takođe predviđa finansijsku podršku od akcionara koji još nije stigao.	
5.Slabosti u menadžerskim kontrolama	Predsedavajući Odbora treba da osigura da je izvršen jedan pregled za utvrđivanje oblika finansijskog i operativnog izveštavanja kod visokog menadžmenta od kojeg se zahteva da upravlja efektivnim upravljanjem delatnosti i da osigura da je postavljeno odgovarajuće rešenje.		Menadžerske kontrole aktivnosti oko odgovarajućeg rešenja su u procesu sprovođenja.	
6.Nedostatci u funkcionisanju JUR-a	Predsedavajući komiteta treba obezbediti da je postignuta maksimalna korist od aktivnosti unutrašnje revizije. Komisija Revizije treba obezbediti adekvatno funkcionisanje JUR-a, tako što će na kritički način pregledati planove unutrašnje revizije da bi potvrdili da se one osnivaju na rizik, pružaju bezbednost i kvalitativno izveštavanje za menadžment.			Preporuka oko funkcionisanja JUR-a nije sprovedena.
7. Izvršenje Budžeta	Predsedavajući Odbora treba da osigura da je budžetska performansa praćena na mesečnoj osnovi na sistematski način te da ovaj pregled identifikuje i adresira prepreka za izvršenja budžeta na planiranom nivou.		Nadgledanje realizacije budžeta sada se vrši samo na tromesečnoj osnovi, ali još uvek ne i mesečno.	
8. Nedostaci usklađivanja sa zakonom	Predsedavajući Odbora treba preduzeti dodatne korake ciljem obezbeđenja licence i određenja tarifa od nadležnih organa.		Preduzeti su dodatni koraci oko osiguravanja licence i tarife ali bezuspešno, jer to nije bilo u nadležnosti kompanije.	

9. Nedostaci u fakturisanju prihoda	Predsedavajući Odbora treba obezbediti da je odgovarajući sistem popisa stavljen u funkciji za podršku prikupljanja i upravljanja prihoda. Ovo treba da reflektuje složenost sistema prihoda kojim Kompanija deluje. Takođe, da obezbedi da je preduzeta provera za nalaze revizije na nivou slučaja gde postupci nisu primenjeni na efikasan način kako bi se odredilo zbog čega je došlo do neuspeha i zbog čega nije primenjen odgovarajući nadzor.		Primećuju se poboljšanja oko fakturisanja prihoda. Dakle u procesu su sprovođenja.	
10. Nedostaci u upravljanju platama	Predsedavajući Odbora treba da razmotri razloge koji su uticali na neuspeh kontrole i ponavljanje grešaka tokom upravljanja osobljem. Da od Izvršnog Direktora traži da pojača kontrole vezane za upravljanje ljudskih resursa i da obezbedi blagovremeno tretiranje svih potreba i izazova koji su se pojavili.	Preduzete su potrebne mere i adresirani su nedostaci u upravljanju osobljem.		
11. Nedostaci u obradi plata i užina	Predsedavajući Odbora treba da osigura da su postavljene unutrašnje kontrole i da nadzire sistem izveštavanja ciljem tačne i potpune isplate i predstave plate i dnevnice.	Povećana je unutrašnja kontrola oko nadgledanja tačnosti sistema za plate i dnevnice, te je sprovedena.		
12. Nedostaci u fakturisanju i isplate za robe i usluge	Predsedavajući odbora treba obezbediti jače kontrole nad iniciranjem, prijemom, nadzorom ili isplatom od ove kategorije. Ciljem što adekvatnijeg nadzora ovih troškova trebaju se izvesti naknadna pravila kako bi se postavile kontrole nad potrošnjom javnog novca za ovu kategoriju.			Unutrašnje kontrole nisu bile ojačane kako bi se izbegle kupovine uz odgovarajuće procedure.

13.Nedostaci u ugovorenim uslugama	Predsedavajući odbora treba obezbediti da su postavljene adekvatne kontrole i ispoštovane su ugovorene obaveze, za cene i kvalitet prijema ugovorenih roba.		Akcije su preduzete, ali sve slabosti još nisu eliminisane. U procesu su sprovođenja.	
14.Nedostaci u upravljanju imovine	Predsedavajući odbora treba primeniti detaljan plan kontrola tako što će obezbediti dodatne mehanizme za evidenciju i eliminaciju ovih grešaka ciljem tačne i potpune predstave GFI.	Kompanija preduzima radnje da obezbedi vrednost nekretnina		
15.Nedostaci u upravljanju računa potraživanja	Predsedavajući Odbora treba biti siguran da je urađeno usklađenje beleški računovodstva računa potraživanja sa ciljem tačne prijave i predstave u skladu sa standardima finansijskog izveštavanja. Takođe, da ceni izvlačenje jedne politike računovodstva na osnovi standarda i pravila na snazi za naknade i loše dugove.	Preduzeće je preduzelo radnje da obezbedi stvarnu vrednost potraživanja.		
16. Nedostaci u upravljanju obaveza	Predsedavajući Odbora treba obezbediti da su preduzete potrebne mere za tačnu spoznaju obaveza prema standardu računovodstva, za spoznaju provizija za slučajeve kada se kompanija obavezuje ta transferiše ekonomske zarade kao tok transakcija ili slučajeva iz prošlosti. Ciljem evidentiranja grešaka, da se urade usklađenja računovodstva sa snabdevačima tretirajući ispravnost i potpunost ovih računa.	Preduzeće je preduzelo radnje kako bi obezbedilo stvarnu vrednost obaveza.		

Dodatak III: Potvrдно Pismo

REPUBLIKA E KOSOVËS REPUBLIC OF KOSOVO ZYRA KOMBËTARE E AUDITIMIT NACIONALNA KANCELARIJA REVIZIJE / NATIONAL AUDIT OFFICE			
05.06.2018			
Nr. Proje. No. Proj.	Nr. Aktit. No. Act.	Nr. Prot. No. Prot.	Nr. Faqeve No. Pages
05	401	902	1

KMDK SH.A Nr: 343/2018 Data: 05.06.18	Datëse Hyrëse
---	------------------

Kompania për Menaxhimin e Deponive në Kosovë SH.A
 Kosovo Landfill Management Company J.S.C
 Tel: 038 544 551, 544 552
 Adresa: Rr. Musine Kokollari -1 Dardani
 Prishtinë, Kosovë

LETËR E KONFIRMIMIT

Për pajtueshmërinë me të gjeturat e Auditorit të Përgjithshëm për vitin 2017 dhe për zbatimin e rekomandimeve

Për: Zyrën Kombëtare të Auditimit

Të nderuar,

Përmes kësaj shkrese, konfirmoj se:

- kam pranuar draft raportin e Zyrës Kombëtare të Auditimit për auditimin e Raportit (Pasqyrave) Financiar të Kompanisë për Menaxhimin e Deponive të Kosovës sh.a, për vitin 2017 (në tekstin e mëtejshëm "Raporti");
- pajtohem me të gjeturat dhe rekomandimet dhe nuk kam ndonjë koment për përmbajtjen e Raportit; si dhe
- brenda 30 ditëve nga pranimi i Raportit final, do t'ju dorëzoj një plan të veprimit për implementimin e rekomandimeve, i cili do të përfshijë afatet kohore dhe stafin përgjegjës për zbatimin e tyre.

z. Lundrim Camaj

Kryesues i Bordit të Drejtoreve,

Data: 05.06. Prishtinë,

